

การศึกษาการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมของนักเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนที่ปังกกรวิทยาพัฒนา
(มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์*

A STUDY OF STUDENTS' SERVICE LEARNING: A CASE STUDY OF
DIPANGKORNWITTAYAPAT (MATTAYOMWATHATTASARNKASET)
UNDER THE ROYAL PATRONAGE SCHOOL

¹ฉัตรวิมล มากทรัพย์ Chatwimon Maksub ²ธีรภัทร คุโลภาส Dhirapat Kulophas

^{1,2}จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Chulalongkorn University, Thailand

Corresponding Author E-mail: chatwimon.m@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมของนักเรียน โรงเรียนที่ปังกกรวิทยาพัฒนา (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ฯ ตามภูมิหลังที่แตกต่างกัน ตัวอย่างที่ศึกษา คือ นักเรียนจำนวน 327 คน และเป็นการเลือกตัวอย่างแบบสะดวกสบาย 2) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการ โรงเรียนที่ปังกกรวิทยาพัฒนา (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ฯ ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม ตัวอย่างที่ศึกษา คือ ผู้บริหารและครู จำนวน 97 คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และฐานนิยม ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมของผู้เรียนโรงเรียนที่ปังกกรวิทยาพัฒนา (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ฯ ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และนักเรียนที่มีภูมิหลังงานอดิเรกและอื่นๆ ที่แตกต่างกัน มีระดับการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 2) ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการจากสูงไปหาต่ำ คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร (PNI_{modified} = 0.334) ด้านการวัดและประเมินผล (PNI_{modified} = 0.324) และด้านการจัดการเรียนการสอน (PNI_{modified} = 0.315)

คำสำคัญ: การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม, การบริหารวิชาการ, ความต้องการจำเป็น

Abstract

The purpose of this research was to 1) study the level of service learning of students' service learning of Dipangkornwittayapat (Mattayomwathattasarnkaset) under the royal patronage school based on different backgrounds. The sample were 327 students using simple random sampling and 2) study the priority needs of developing academic affairs management based on the concept of service learning. The sample consisted of 97 administrators and teachers. The data analysis used in this research were frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, PNI_{modified} and mode. The research found that 1) The level of service learning was overall at a high level. Service learning according to different background, hobbies and others affected learning through service learning of students of Dipangkornwittayapat (Mattayomwathattasarnkaset) Under the royal patronage school at the .05 statistical significance level. 2) The priority needs of developing academic affairs management based on the concept of service learning, sorted from highest to lowest were as follow: the highest aspect of priority need was development of curriculum (PNI_{modified} = 0.334) evaluation and assessment (PNI_{modified} = 0.324) respectively, and teaching (PNI_{modified} = 0.315).

Keywords: Service Learning, Academic Affairs, Priority Needs

บทนำ

จากรายงานของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2562) ที่สรุปว่า สังคมไทยปัจจุบันเป็นสังคมที่เห็นคุณค่าทางวัตถุมากกว่าคุณค่าทางจิตใจ เด็กและเยาวชนจำนวนมากตกเป็นทาสของประเทศทุนนิยมที่ผลิตเครื่องอุปโภคบริโภคมาเป็นเหยื่อล่อ ส่งผลให้เกิดปัญหาทางจิตขึ้นมากมาย เช่น พฤติกรรมการแสดงออกที่รุนแรง ขาดเมตตา ขาดจิตสำนึก ขาดจิตสาธารณะ จนทำให้เกิดคดีอาญาเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 27.7 ในปี 2562 ผู้หญิงถูกละเมิดทางเพศ ถูกกระทำความรุนแรงทางร่างกาย จิตใจ วันละไม่น้อยกว่า 7 คน และมีผู้หญิงที่เข้ารับการรักษา และแจ้งความร้องทุกข์สูงถึงปีละ 30,000 คน ในจำนวนนั้นมีผู้เสียชีวิตถึง 20 ราย จะเห็นได้ว่า เมื่อมนุษย์เราขาดจิตสาธารณะ ขาดจิตสำนึกที่ดี ไม่มีความเห็นอกเห็นใจให้แก่กัน เล็งเห็นแต่ตนเองเป็นใหญ่ทำให้เกิดปัญหาที่ร้ายแรงตามมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการคอร์รัปชันซึ่งเป็นปัญหาที่รุนแรงปัญหาหนึ่งในการบริหารประเทศ และยังคงเป็นปัญหาที่สืบเนื่องมาช้านาน จนถึงปัจจุบันนี้วันยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น (กฤติญา เกิดลาภผล, 2558)

แนวทางหนึ่งที่ต้องเร่งเสริมสร้างพัฒนาเด็กและเยาวชนในสังคมไทยให้เป็นบุคคลคุณภาพตั้งแต่ระดับพื้นฐานของชีวิตย่อมต้องอาศัย “การศึกษา” เป็นกลไกสำคัญในการบ่มเพาะคุณธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน มุ่งประพடுத்தีโดยผ่านรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ คือ การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม (Service learning) (สุวิมล ว่องวานิช และคณะ, 2548) การศึกษาเป็นกิจกรรมทางสังคมที่เป็นรากฐานสำคัญของการสร้างสมพลังของชาติ ชาติใดมี “ทุนทางสังคม” แข็งแกร่ง มีคุณภาพดีมาน้อยเพียงใด มีปริมาณมากแค่ไหน ย่อมขึ้นกับคุณภาพของระบบการศึกษา (ชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2542) โดยแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

กำหนดเป้าหมาย ข้อที่ 3.1 ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีตัวชี้วัดที่สำคัญ คือ ผู้เรียนที่มีลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้น ผู้เรียนทุกระดับการศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีวินัยและมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น ซึ่งทักษะดังกล่าวจำเป็นต่อผู้เรียนในปัจจุบันเนื่องจากการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพพร้อมเข้าสู่สังคมการทำงานให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการทำงานและเกิดความเจริญก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศ ดังนั้น ระบบการศึกษาจึงจำเป็นต้องสร้างผู้เรียนเพื่อรองรับการทำงานในศตวรรษที่ 21 (Trilling & Fadel, 2012)

การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมเป็นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริงที่นำเนื้อหาของบทเรียนจัดกิจกรรมเชื่อมโยงกับสังคม หรือในทางกลับกันเป็นการเชื่อมโยงปัญหาในสังคมเข้าสู่บทเรียน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริงได้มีการสร้างการเปลี่ยนแปลงในสังคม มีองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) การค้นคว้า (Investigation) เพื่อระบุถึงประเด็นปัญหาที่มีในชุมชน หรือประเด็นปัญหาระดับโลก 2) การเตรียมความพร้อม และวางแผน (Preparation Planning) เป็นการวางแผน กำหนดขั้นตอน กระบวนการในการดำเนินงาน 3) การลงมือปฏิบัติ (Action) ตามแผนและขั้นตอนที่ได้วางไว้ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา 4) การมองย้อนกลับ (Reflection) เป็นการบันทึกถึงผลการปฏิบัติการ การเกิดการเปลี่ยนแปลง และแรงบันดาลใจจากการปฏิบัติ 5) การกระทำเพื่อเปลี่ยนแปลง (Demonstration) เป็นการนำเสนอผลการดำเนินงาน นำเสนอผลการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเองและชุมชน การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมสร้างความเข้มแข็งให้กับสังคมทั้งยังทำให้การเรียนรู้มีพลัง ผู้เรียนสามารถเลือกพื้นที่ของชุมชนเข้าไปทำงานได้ ประเมินความเข้มแข็งของชุมชนได้ ผู้เรียนจะพบกับบุคคลที่มีปัญหาหลากหลายแตกต่างกัน ก่อนที่จะนำปัญหามาหารือกัน ฝึกการตัดสินใจขั้นพื้นฐานในการเลือกปัญหา มีโอกาสที่จะคิด เขียน พูดเกี่ยวกับการตัดสินใจของกลุ่มขณะที่กำลังปฏิบัติกิจกรรม มีกระบวนการย้อนคิดถึงการตัดสินใจในข้อมูลใหม่ๆ ที่ได้รับในการเรียนรู้จากการรับใช้สังคมตลอดโครงการ (Scott, 2006)

ถึงแม้ว่าการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนที่ปทุมวิทยพัฒน์ (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ฯ (2562) เน้นส่งเสริมให้ครูออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดของผู้เรียนในช่วงการเรียนรู้ โดยใช้การเรียนรู้แบบ Active Learning การบูรณาการการเรียนการสอนโดยใช้งานพลศึกษา วิทยาศาสตร์ โรงเรียน และสะเต็มศึกษา (STEM Education) การปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความภูมิใจในท้องถิ่น เห็นคุณค่าของความเป็นไทย มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีไทย รวมทั้งภูมิปัญญาไทย จากรายงานผลการประเมินตนเอง พบว่า จุดที่ควรพัฒนาในมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ควรส่งเสริมและสนับสนุนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ และปราชญ์ชาวบ้านในท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียนไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม (โรงเรียนที่ปทุมวิทยพัฒน์ (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ฯ, 2562)

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมต้องอาศัยกระบวนการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนที่ครอบคลุมตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการเรียนการสอน การนิเทศ การใช้สื่อการสอน การวัดและประเมินผล เป็นต้น ส่วนการบริหารงานด้านอื่นๆ นั้น แม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกัน แต่ก็

เพียงส่วนส่งเสริม สนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจะต้องสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร (จันทรานี สงวนนาม, 2553)

จากผลการประเมินตามสภาพจริงของผู้เรียนโดยครูผู้สอนของโรงเรียนที่ปังกรวิทยาพัฒน์ (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ฯ (2562) ในรายวิชาต่างๆ พบว่า ในแต่ละกิจกรรมของชุมชน มักจะต้องขอความร่วมมือกับผู้เรียนโดยกำหนดเป็นระดับชั้นรับผิดชอบ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน ทำให้เห็นว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ ขาดความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน กิจกรรมที่ผู้เรียนนิยมเข้าร่วมมักเป็นกิจกรรมในชุมชนที่จัดขึ้นในช่วงเทศกาลพิเศษ เช่น งานบุญปีใหม่ สงกรานต์ แต่ผู้เรียน จะไม่นิยมเข้าร่วมกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่สร้างจิตสำนึกร่วมกับคนในชุมชน ซึ่งการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม มีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้เกิดความตระหนัก การปลูกฝังค่านิยมในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมของนักเรียน ตลอดจนความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนที่ปังกรวิทยาพัฒน์ (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ฯ ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา นำไปสู่การปลูกจิตสำนึกที่ดีของนักเรียน ก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมของนักเรียน โรงเรียนที่ปังกรวิทยาพัฒน์ (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ฯ ตามภูมิหลังที่แตกต่างกัน
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการ โรงเรียนที่ปังกรวิทยาพัฒน์ (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ฯ ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและตัวอย่างในการวิจัย

1.1 การศึกษาระดับการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมของนักเรียน โรงเรียนที่ปังกรวิทยาพัฒน์ (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ฯ สำหรับวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนที่ปังกรวิทยาพัฒน์ (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ฯ จำนวน 2,270 คน ประชากร ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนที่ปังกรวิทยาพัฒน์ (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ฯ จำนวน 2,270 คน จากการใช้ตารางของ Krejcie & Morgan (1970) ได้ขนาดของตัวอย่าง 327 คน เป็นการเลือกตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling)

1.2 การศึกษาความต้องการจำเป็นของการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมของโรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒนา (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ฯ ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 2 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครู โรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒนา (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ฯ จำนวน 137 คน จากการใช้ตารางของ Krejcie & Morgan (1970) ได้ขนาดของตัวอย่าง 97 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย เครื่องมือ 2 ชุด ได้แก่

2.1 ชุดแรกเป็นแบบสอบถามระดับการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมของนักเรียน โรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒนา (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ฯ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) จำนวน 10 ข้อ ตอนที่ 2 ระดับการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมของนักเรียน โรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒนา (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ฯ เป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 10 ข้อ พบว่า ทุกข้อคำถามมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 และมีค่า IOC ทั้งฉบับเท่ากับ 1.00 แสดงว่าแบบสอบถามสามารถนำไปใช้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ผลการตรวจสอบหาค่าความเที่ยง (Reliability) จากการ try out กับตัวอย่าง จำนวน 30 คน พบว่า ทุกข้อคำถาม มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 1.00 และมีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 1.00 อยู่ในระดับดีมาก หมายถึง แบบสอบถาม มีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้ได้จริง

2.2 เครื่องมือชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการ โรงเรียน ที่ปึงกรวิทยาพัฒนา (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ฯ ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมของนักเรียน โรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒนา (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ฯ

เป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 40 ข้อ พบว่า ข้อคำถามจำนวน 35 ข้อ มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 และข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ มีค่า IOC เท่ากับ 0.8 แบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่า IOC เท่ากับ 0.97 แสดงว่าแบบสอบถามสามารถนำไปใช้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ผลการตรวจสอบหาค่าความเที่ยง (reliability) จากการ try out กับตัวอย่าง จำนวน 30 คน พบว่า ทุกข้อคำถามมีค่าความเที่ยง เท่ากับ 1.00 และมีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 1.00 อยู่ในระดับดีมาก หมายถึง แบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้ได้จริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมเพื่อใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย และข้อคำถามในการสอบถามให้ชัดเจนตามผังโครงสร้างเครื่องมือวิจัย โดยกำหนดแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ หลังจากนั้นจึงสร้างแบบตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาของแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item objective congruence: IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ จากนั้นนำเสนอแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความเหมาะสมก่อนจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย นักเรียนจำนวน 327 คน และผู้บริหารและครู จำนวน 97 คน โดยนักเรียน ใช้การเก็บแบบสอบถามออนไลน์ ผู้บริหารและครู ใช้การเก็บแบบสอบถามกระดาษ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลของคำถามวิจัยข้อ 1 โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (M) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การวิเคราะห์หาความแตกต่างของข้อมูล (One-Way ANOVA) และการวิเคราะห์เนื้อหา สำหรับการตอบคำถามวิจัยข้อ 2 ใช้การวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นและการจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยเรียงค่าดัชนีจากมากไปหาน้อย ใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{modified})

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมของนักเรียน โรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒนา (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ฯ ดังในตารางที่ 1-4

ตารางที่ 1 ระดับการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมของนักเรียน โรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒนา (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ฯ

ข้อความ	ระดับ		
	$\bar{x}$	SD	แปลผล
1. ฉันสนใจ ติดตามข่าวสารของชุมชนและบ้านเมือง	3.75	1.01	มาก
2. เมื่อชุมชนมีปัญหา ฉันจะคิดหาสาเหตุและตระหนักถึงผลที่เกิดจากปัญหาได้	3.59	1.01	มาก
3. ฉันมักคิดและทำกิจกรรม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งที่จะสร้างสรรค์ชุมชนให้ดีขึ้น	3.59	1.04	มาก
4. ฉันกับเพื่อนร่วมกันคิดกิจกรรมทางสังคม เพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส	3.65	.99	มาก
5. เมื่อชุมชนมีการจัดงาน ฉันมักอาสาไปช่วยงานเสมอ	3.49	1.08	ปานกลาง
6. ฉันเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน	3.61	1.07	มาก
7. ฉันแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาของชุมชน	3.47	1.02	ปานกลาง
8. ฉันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน เพื่อจัดกิจกรรมแก้ไขปัญหาของชุมชน	3.71	1.06	มาก
9. ฉันเต็มใจช่วยเหลือกิจกรรมพัฒนาชุมชนอย่างเต็มที่	3.87	1.00	มาก
10. ฉันรู้สึกภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน	3.89	.99	มาก
รวม	3.66	.80	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมของผู้เรียน ของโรงเรียน ที่ปึงกรวิทยาพัฒนา (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ฯ ภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.66$, S.D. = .80) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 10 ฉันรู้สึกภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.89$, S.D. = .99)

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบตัวแปร แยกตามเพศ

ตัวแปร	ชาย		หญิง		รวม	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1) งานอดิเรกของนักเรียน						
1.1) อ่านหนังสือ	37	23.4	55	32.5	92	28.13
1.2) ออกกำลังกาย/ เล่นกีฬา	80	50.6	53	31.4	133	40.67
1.3) เล่นเกมออนไลน์	115	72.8	87	51.5	202	61.77
1.4) ดูหนัง/ ฟังเพลง	97	61.4	138	81.7	235	71.86
1.5) เดินห้างสรรพสินค้า	23	14.6	45	26.6	68	20.79
1.6) Online shopping	19	12.0	47	27.8	66	20.18
1.7) เล่น social media (Facebook, Instagram, Twitter, Line)	64	40.5	108	63.9	172	52.59
1.8) ติดตามข่าวสาร (โทรทัศน์, หนังสือพิมพ์	22	13.9	31	18.3	25	7.64
2) นักเรียนเคยเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนใกล้เคียงโรงเรียน						
2.1) กิจกรรมต่อต้านการตัดไม้ทำลายป่า	3	1.9	6	3.6	9	2.75
2.2) การรณรงค์ปฏิบัติตามกฎจราจร	17	10.8	23	13.6	40	12.23
2.3) Big cleaning day	22	13.9	37	21.9	59	18.04
2.4) การอนุรักษ์ต้นน้ำ	10	6.3	11	6.5	21	6.42
2.5) การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด	28	17.7	41	24.3	69	21.10
3) นักเรียนศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ใดบ้าง						
3.1) หนังสือ ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	66	41.8	77	45.6	143	43.73
3.2) แหล่งข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต	66	41.8	60	35.5	126	38.53
3.3) ชุมชน/ ราษฎ์ชาวบ้าน	35	22.2	25	14.8	60	18.34
3.4) กลุ่ม/องค์กรสาธารณประโยชน์ เช่น สมาคมอาสาสมัครสาธารณสุข	26	16.5	41	24.3	67	20.48
4) ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา นักเรียนเคยเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนใกล้เคียงโรงเรียน จำนวนกี่ครั้ง						
4.1) ไม่เคยเข้าร่วม	36	22.8	46	27.2	82	25.07
4.2) 1-2 ครั้ง	72	45.6	88	52.1	160	48.92
4.3) 3-4 ครั้ง	23	14.6	18	10.7	41	12.53
4.4) มากกว่า 5 ครั้ง	27	17.1	17	10.1	44	13.45
5) ปัญหาที่มักเกิดขึ้นเป็นประจำในชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่						
5.1) ยาเสพติด	33	20.9	52	30.8	85	25.99
5.2) ลักขโมย	19	12.0	23	13.6	42	12.84
5.3) ทะเลาะวิวาท	55	34.8	60	35.5	115	35.16
5.4) อาชญากรรม	6	3.8	6	3.6	12	3.66
5.5) ขยะมูลฝอย	105	66.5	123	72.8	228	69.72
6) บุคคลที่มีอิทธิพลต่อนักเรียนในการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมภายในชุมชน						

ตัวแปร	ชาย		หญิง		รวม	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
6.1) บิดา มารดาหรือผู้ปกครอง	128	81.0	137	81.1	265	81.03
6.2) ครู/ บุคลากรภายในโรงเรียน	47	29.7	53	31.4	100	30.58
6.3) เพื่อน/ญาติ	39	24.7	62	36.7	101	30.88
6.4) บุคคลที่มีชื่อเสียง	10	6.3	18	10.7	28	8.56

จากตารางที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบตัวแปร ด้านงานอดิเรก ข้อที่มากที่สุด คือ ดูหนัง/ฟังเพลง คิดเป็นร้อยละ 71.86 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนใกล้เคียงโรงเรียน ข้อที่มากที่สุด คือ การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 21.10 ด้านการค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ ข้อที่มากที่สุด คือ หนังสือ ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 43.73 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ข้อที่มากที่สุด คือ จำนวน 1-2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 48.92 ด้านปัญหาที่มักเกิดขึ้นในชุมชน ข้อที่มากที่สุด คือ ขยะมูลฝอย คิดเป็นร้อยละ 69.72 ด้านบุคคลที่มีอิทธิพลต่อนักเรียนในการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมภายในชุมชน ข้อที่มากที่สุด คือ บิดา มารดาหรือผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 81.03

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความแตกต่างของความแปรปรวนของการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมระหว่างกลุ่ม ตามภูมิภาค

ตัวแปร		n	$\bar{x}$	S.D.	F	p
เพศ	ชาย	158	48.3	.83	1.450	.037*
	หญิง	169	51.7	.75		
ระดับชั้น	ม.1	67	20.5	.86	2.165	.058
	ม.2	59	18.0	.68		
	ม.3	49	15.0	.91		
	ม.4	44	13.5	.80		
	ม.5	56	17.1	.71		
	ม.6	52	15.9	.76		
ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง	ต่ำกว่าปริญญาตรี	239	73.1	.80	1.427	.241
	ปริญญาตรี	71	21.7	.77		
	สูงกว่าปริญญาตรี	17	5.2	.86		

*p<.05

จากตารางที่ 3 พบว่า เพศของนักเรียนที่แตกต่างกัน มีระดับการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 และระดับชั้นของนักเรียนและระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่แตกต่างกัน มีระดับการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความแตกต่างของความแปรปรวนของการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมระหว่างกลุ่ม ตามงานอดิเรก และอื่นๆ

ตัวแปร		n	$\bar{x}$	S.D.	F	p		
งานอดิเรก	ติดตามข่าวสาร	53	16.2	.69	.481	.025*		
เคยเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์	เคยเข้าร่วม	131	40.1	.74	2.141	.007*		
	ไม่เคยเข้าร่วม	196	59.9	.82				
ปัญหาในชุมชน	ยาเสพติด	85	26.0	.77	.029	.011*		
จำนวนการเข้าร่วมกิจกรรมในระยะเวลา 1 ปี	มากกว่า 5 ครั้ง	44	13.5	.76	.162	.010*		
บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ	บิดา มารดาหรือผู้ปกครอง	265	81.0	.75	9.835	.005*		
	ครู/บุคลากรภายในโรงเรียน	100	30.6	.81			.073	.016*
	บุคคลที่มีชื่อเสียง	28	8.6	.53			5.307	.000*

*p<.05, **p<.01

จากตารางที่ 4 พบว่า งานอดิเรก (การติดตามข่าวสาร) จำนวนการเข้าร่วมกิจกรรมในระยะเวลา 1 ปี มากกว่า 5 ครั้ง ปัญหาในชุมชนด้านยาเสพติด และบุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจ (ครู/บุคลากรภายในโรงเรียน) ที่แตกต่างกัน มีระดับการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ส่วนผู้ที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ และบุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจ (บิดามารดาและบุคคลที่มีชื่อเสียง) ที่แตกต่างกัน มีระดับการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

2. ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการ โรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒนา (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ฯ ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการ โรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒนา (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ฯ ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม

การบริหารวิชาการ	ประเด็น	การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม					PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
		1. การ ค้นคว้า	2. การเตรียม ความพร้อม	3. การลงมือ ปฏิบัติ	4. การมอง ย้อนกลับ	5. การกระทำ เพื่อการ เปลี่ยนแปลง		
1. การพัฒนาหลักสูตร	D	3.19	3.24	3.39	3.49	3.47	0.334	1
	I	4.40	4.38	4.49	4.53	4.49		
	PNI (ลำดับ)	0.376 (1)	0.353 (2)	0.324 (3)	0.297 (4)	0.294 (5)		
2. การจัดการเรียนการสอน	D	3.25	3.35	3.40	3.59	3.50	0.315	3
	I	4.42	4.48	4.49	4.50	4.56		
	PNI (ลำดับ)	0.360 (1)	0.340 (2)	0.322 (3)	0.254 (5)	0.302 (4)		

การบริหารวิชาการ	ประเด็น	การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม					PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
		1. การ ค้นคว้า	2. การเตรียม ความพร้อม	3. การลงมือ ปฏิบัติ	4. การมอง ย้อนกลับ	5. การสะท้อน เพื่อ เปลี่ยนแปลง		
3. การวัดและการประเมินผล	D	3.30	3.32	3.39	3.65	3.44	0.324	2
	I	4.44	4.50	4.54	4.55	4.59		
	PNI (ลำดับ)	0.345 (2)	0.355 (1)	0.340 (3)	0.249 (5)	0.336 (4)		

หมายเหตุ: D: Degree of success (สภาพปัจจุบัน), I: Importance (สภาพที่พึงประสงค์)

PNI_{modified}: Modified Priority Needs Index (ค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น)

จากตารางที่ 5 พบว่า ความต้องการจำเป็นที่มีลำดับสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร (PNI_{modified} = 0.334) ความจำเป็นลำดับที่ 2 คือ ด้านการวัดและการประเมินผล (PNI_{modified} = 0.324) และความต้องการจำเป็นลำดับสุดท้าย คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน (PNI_{modified} = 0.315)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบผลการวิจัยที่สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมของนักเรียน โรงเรียนที่ปกครองวิद्याพัฒนา (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ฯ ตามภูมิภาคที่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยที่พบว่า เพศของนักเรียนที่แตกต่างกัน มีระดับการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 สะท้อนให้เห็นว่า ครูต้องให้ความสนใจกับเพศของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญ์รัฐ เอื้อภราดร (2552) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6: กรณีศึกษา โรงเรียนพระแม่สกุลสงเคราะห์ อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้เรียน มีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน คือ เพศที่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยที่พบว่า ผู้เรียนที่มีงานอดิเรก เป็นการติดตามข่าวสาร มีระดับการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมที่แตกต่างจากกลุ่มที่ไม่ได้ติดตามข่าวสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 สะท้อนให้เห็นว่า ครูควรจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมแบ่งปันประสบการณ์ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข่าวสาร ซึ่งสอดคล้องกับเทอดศักดิ์ เดชคง (2541) ที่กล่าวว่า การใช้สื่อทางหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์และภาพยนตร์เป็นขบวนการเรียนรู้ในรูปแบบหนึ่ง ที่ช่วยสร้างทักษะทางอารมณ์ให้กับนักเรียน นิสิต นักศึกษา การนำสื่อที่สะท้อนถึงความจริงในสังคมและผลการกระทำที่เกิดขึ้นที่เป็นรูปธรรมมาชี้ให้เห็นถึงคุณธรรมพื้นฐาน จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในปรัชญาของการเป็นคนดี มีคุณธรรมเพื่อจะนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตต่อไป

ผลการวิจัยที่พบว่า ผู้ที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ที่แตกต่างกัน มีระดับการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 สะท้อนให้เห็นว่า นักเรียนเกิดการรับรู้คุณค่าในตนเอง เกิดความรู้สึกร่วมอย่างเข้าไปมีส่วนร่วมอันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชุมชน สอดคล้องกับศุภรัตน์ รัตนมุขย์ (2556) ที่กล่าวว่า โครงการต่างๆ ที่เกิดขึ้นเป็นการเปิดพื้นที่ให้นักศึกษามีโอกาสทำงานในชุมชนและ

สถานการณ์จริง เป็นการมองที่เน้นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์นิยมที่ผู้เรียนได้มีโอกาสลงมือทำกิจกรรมเพื่อสังคม โดยที่กิจกรรมนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนได้สะท้อนคิดและมองเห็นความสำคัญของการทำกิจกรรมจิตอาสา

จากข้อค้นพบที่ระบุว่า นักเรียนที่ตระหนักถึงปัญหาในชุมชนด้านยาเสพติดที่แตกต่างกัน มีระดับการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 สะท้อนให้เห็นว่า ครูควรตระหนักและรับรู้ถึงปัญหาด้านยาเสพติดในชุมชน เพื่อนำมาเป็นสื่อในการสอนและแลกเปลี่ยนความคิดในชั้นเรียน สอดคล้องกับ Weigert (1998) ที่ระบุถึงการเรียนรู้แบบบริการสังคมว่าเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียน สามารถทำกิจกรรมการบริการวิชาการสู่สังคมที่สืบเนื่องมาจากความต้องการและปัญหาของชุมชนอย่างมีความหมาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์รายวิชา ซึ่งมีการเตรียมการอย่างเป็นระบบและทำการบูรณาการรายวิชาด้วยการไต่ร่องจากการกระทำด้วยการเรียนรู้และงานที่ทำนี้ต้องได้รับการวัดและประเมินผลทั้งด้านวิชาการและบริการสังคมประกอบอยู่ร่วมด้วย

ผลการวิจัยที่แสดงว่า จำนวนการเข้าร่วมกิจกรรมในระยะเวลา 1 ปี มากกว่า 5 ครั้ง ที่แตกต่างกัน มีระดับการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 สะท้อนให้เห็นว่าการเข้าร่วมกิจกรรม ทำให้เกิดการเรียนรู้จากสภาพจริง นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง สอดคล้องกับสุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2547) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้จากของจริง ได้ลงมือปฏิบัติทดลองจริง เป็นไปตามลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของการเรียนรู้ คือ การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เพื่อเอื้ออำนวยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ได้ดี

จากข้อค้นพบว่า นักเรียนที่ระบุว่าบิดามารดาและบุคคลที่มีชื่อเสียง ครู/บุคลากรภายในโรงเรียน เป็นบุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจ มีระดับการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมที่แตกต่างจากกลุ่มที่ไม่มี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 และ 0.5 ตามลำดับ สะท้อนให้เห็นว่า ครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ของนักเรียน และครูในโรงเรียนมีอิทธิพลต่อนักเรียนอย่างมาก นอกจากนี้ยังมีบุคคลที่มีชื่อเสียงที่มีผลต่อการคิด การตัดสินใจของนักเรียน สอดคล้องกับ Vygotsky (1978) ที่ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและสังคมมาก เชื่อว่ามนุษย์ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมตั้งแต่เกิด สิ่งแวดล้อมทางสังคม ซึ่งก็คือวัฒนธรรมที่แต่ละสังคมสร้างขึ้น ดังนั้นสถาบันสังคมต่างๆ เริ่มตั้งแต่สถาบันครอบครัวจะมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางชีวปัญญาของแต่ละบุคคล สอดคล้องกับสนทนา เขมวิรัตน์ (2542) ที่กล่าวถึง พฤติกรรมของอาจารย์ว่ามีอิทธิพลต่อผู้เรียนในการช่วยสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนอยากเข้าเรียน มีความสนใจต่อการเรียน ตลอดจนปลูกฝังเจตคติที่ดี และสอดคล้องกับแนวคิดของ Fill (2002) ซึ่งอธิบายว่า เมื่อผู้รับข่าวสาร ได้พิจารณาเห็นว่าผู้ส่งข่าวสารมีลักษณะมีเสน่ห์ดึงดูดใจ ก็จะทำให้เกิดอิทธิพลเชิงบวกให้เกิดความคล้อยตามยอมรับ

2. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการ โรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒนา (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ฯ ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม ผลการวิจัยพบว่า

ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 คือ ด้านที่ 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร และวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นตามองค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม พบว่าลำดับความต้องการจำเป็นที่สูงที่สุดคือ องค์ประกอบที่ 2 ด้านการค้นคว้า ($PNI_{modified} = 0.376$) สะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารควรแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยขอความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ชุมชนโดยรอบโรงเรียนเพื่อพัฒนาหลักสูตร สอดคล้องกับงานวิจัยของพูนภัทรา พูลผล (2554) ที่ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก พบว่า การ

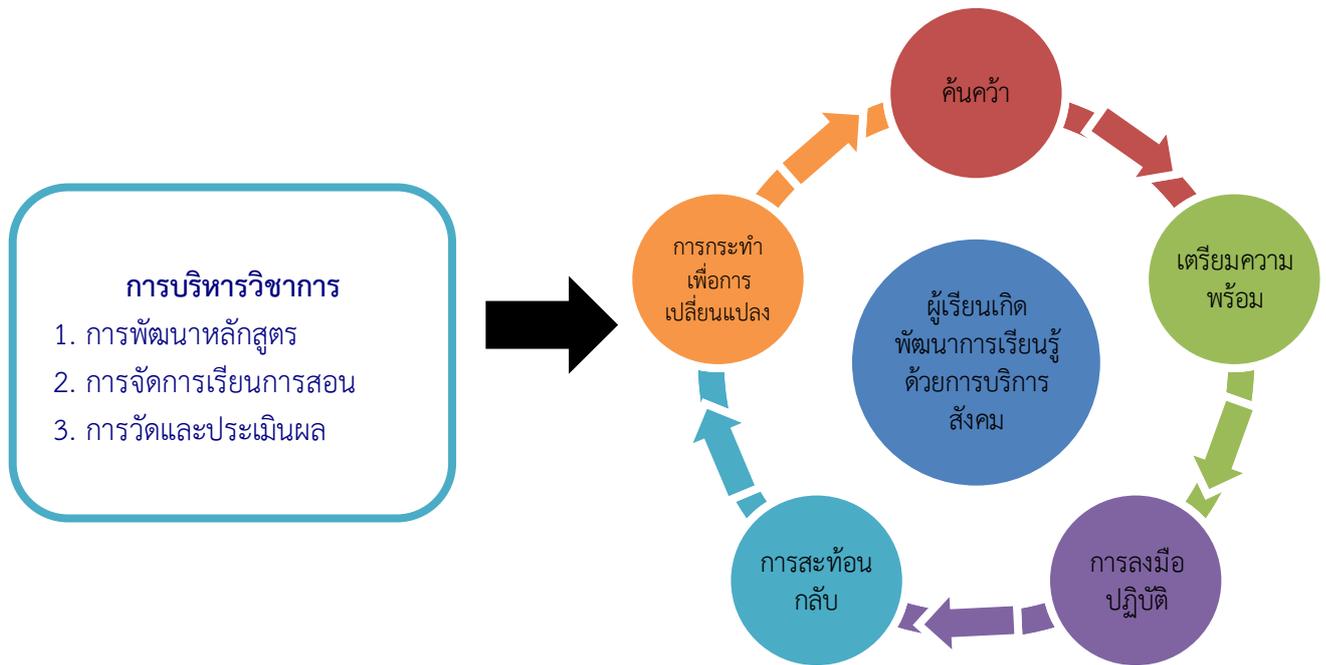
พัฒนาหลักสูตรนั้น โรงเรียนควรร่วมทำหลักสูตรกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายและเป็นหลักสูตรที่เน้นการบูรณาการ

ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 2 คือ ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 3 ด้านที่ 3 การวัดและประเมินผล พบว่าลำดับความต้องการจำเป็นที่สูงที่สุดคือ องค์ประกอบที่ 2 ด้านการเตรียมความพร้อม ($PNI_{modified} = 0.355$) สะท้อนให้เห็นว่า การวัดและประเมินผลนั้น ผู้บริหารควรร่วมกับหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ กำหนดแนวปฏิบัติในการประเมินผล เน้นการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการวางแผน ในการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของทิสนา แคมมณี (2552) ที่ได้สรุปหลักการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมที่สำคัญไว้ว่า ผู้สอนมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยใช้ผลการประเมินการเรียนรู้ของตนเองของผู้เรียน ประกอบกับการประเมินผลการเรียนรู้ โดยใช้ผลการประเมินของผู้สอนด้วย และการวัดและประเมินผลจะต้องเป็นไปตามจุดประสงค์ของเรื่องที่เรียนรู้ มิใช่วัดผลการบริการสังคม

ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 3 คือ ด้านที่ 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่าลำดับความต้องการจำเป็นที่สูงที่สุดคือ องค์ประกอบที่ 1 ด้านการค้นคว้า ($PNI_{modified} = 0.360$) สะท้อนให้เห็นว่า ครูควรมีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการค้นคว้า โดยผู้บริหารควรจัดการอบรมให้ครู และส่งเสริมให้ครูเกิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ รวมถึงกลยุทธ์ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการแสดงออกถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ผ่านการแสดงออกทางทักษะ สอดคล้องกับ Joyce and Weil (2004) ที่กล่าวว่า ผู้สอนต้องนำเสนอให้นักเรียนตั้งคำถามอันดับแรกของการเรียนการสอนโดยการบริการสังคม คือ เกิดอะไรขึ้นกับชุมชนสังคมของเรา ทุกคนต้องร่วมคิด ร่วมเห็น ร่วมความรู้สึกเดียวกัน จึงจะรู้ว่าควรจะทำอะไรให้กับชุมชน สังคมของเรา ทำเพื่ออะไร สิ่งสำคัญหรือจุดมุ่งหมายคืออะไร ทุกคนอภิปรายร่วมกัน แสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและประสบการณ์ ตั้งคำถามสิ่งที่ต้องการเรียนรู้และต้องการเห็นการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นในสังคมและชุมชน คำตอบจึงจะได้ว่าทำเพื่ออะไร เราจะทำอะไรต่อไปให้ชุมชน สังคมของเรา ร่วมคิดพิจารณาตัดสินใจ ช่องทางที่ดีที่สุดเพื่อการสร้างความเข้าใจใหม่และร่วมกิจกรรมในการสร้างสรรค์สิ่งที่ดีให้กับชุมชน

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยเป็นการพัฒนาการบริหารวิชาการซึ่งจะช่วยพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมของนักเรียน เป็นการพัฒนาการบริหารวิชาการเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม การบริหารวิชาการ ได้จากการสังเคราะห์ ความหมายและขอบข่ายการบริหารวิชาการ สรุปได้ 3 ข้อ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน และ 3) การวัดและประเมินผล โดยส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน (Kaye, 2013) ได้แก่ 1) การค้นคว้า (Investigation) 2) การเตรียมความพร้อม (Preparation) 3) การลงมือปฏิบัติ (Action) 4) การสะท้อนกลับ (Reflection) 5) การกระทำเพื่อเปลี่ยนแปลง (Demonstration) ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา นำไปสู่การปลูกจิตสำนึกที่ดีของนักเรียน ก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางการศึกษาต่อไป สรุปดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยในครั้งนี้ที่พบว่า เพศ งานอดิเรก การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ปัญหาในชุมชน จำนวนการเข้าร่วมกิจกรรม และการได้รับอิทธิพลจากบิดามารดาหรือบุคคลใกล้ชิด มีความสัมพันธ์กับระดับการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมของผู้เรียน นำไปสู่ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ที่ว่า ครูผู้สอน ควรพิจารณาปัจจัยดังกล่าวในการนำมาใช้เป็นฐานในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมให้กับผู้เรียน เช่น การนำข้อมูลด้านงานอดิเรกของนักเรียน มาวิเคราะห์เพื่อวางแผน เลือกสื่อประกอบการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาและเหมาะสมกับนักเรียน ใช้เป็นเครื่องมือในการสอน จะช่วยสร้างแรงจูงใจและความน่าสนใจในการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม เช่น การเปิดวิดีโอข่าวสารที่เป็นปัญหาในอดีตของสังคมเชื่อมโยงเข้ากับปัญหาของชุมชนปัจจุบันที่ยังเกิดขึ้นเสมอๆ การแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร สื่อสารในทุกรูปแบบ อาจเป็นการเล่าประเด็นในชุมชนของตนเองโดยเริ่มจากครูและนักเรียนในชั้นเรียน ครั้งละ 2-3 คน เป็นต้น

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่าการพัฒนาหลักสูตรมีลำดับขั้นความต้องการจำเป็นสูงสุด ดังนั้นผู้บริหารควรแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร มีการบูรณาการการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมเข้าไปในหลักสูตรให้ชัดเจน เป็นการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน จัดประชุมคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อชี้แจงและสร้างความเข้าใจ โดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา ซึ่งจะเป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ เป็นการผลักดันให้เกิดการพัฒนาทั้งความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และการขับเคลื่อนการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาตัวอย่างในโรงเรียนเดียว ไม่สามารถอ้างอิงถึงประชากรกลุ่มในหลายมิติได้ ทั้งนี้ในการศึกษาครั้งต่อไป จึงควรทำการศึกษาระยะยาวด้วยการบริการสังคม โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรที่ใหญ่ขึ้น เพื่อให้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการอ้างอิงกับประชากรนักเรียนในระดับที่กว้างขึ้น

2.2 ควรศึกษากับตัวอย่างจากระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน เช่น ระดับประถมศึกษา เพื่อนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบและหาความแตกต่างว่าในแต่ละระดับการศึกษา นักเรียนมีระดับการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมที่แตกต่างกันหรือไม่

2.3 ควรศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการประเมินผล ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมที่เหมาะสมกับบริบทการศึกษาไทย

เอกสารอ้างอิง

- กฤติญาดา เกิดลาภผล. (2558). มาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมการบริหารงบประมาณแผ่นดินประเภทบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น. *วารสารการจัดการสมัยใหม่*. 17(1). 56-73.
- กัญญ์รัฐ เอื้อภราดร. (2552). *ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และมัธยมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2553). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: บุ๊คพอยท์.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2542). *การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้วิถีการศึกษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: โครงการวิถีทรรศน์.
- ทิตินา แคมมณี. (2552). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทอดศักดิ์ เดชคง. (2541). *ความฉลาดทางอารมณ์กับการศึกษายุคใหม่*. กรุงเทพมหานคร: มติชน.
- พูนภัทรา พูลผล. (2554). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก*. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โรงเรียนที่ปังกรวิทยาพัฒน์ (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ฯ. (2562). *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา*. ปทุมธานี: โรงเรียนที่ปังกรวิทยาพัฒน์ (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ฯ.
- ศุภรัตน์ รัตนमुखย์. (2556). *การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมกับการสร้างความเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม*. กรุงเทพมหานคร: สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สนทยา เขมวีรัตน์. (2542). *ตัวแปรบางประการที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายวิชาบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพิณชยกการพระนคร*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *10 ปี เครื่องชี้ภาวะสังคมและเครื่องชี้ภาวะสังคม*. กรุงเทพมหานคร: รุ่งศิลป์การพิมพ์.

-
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2547). **จิตวิทยาการเรียนรู้วัยผู้ใหญ่**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- สุวิมล ว่องวาณิชและคณะ. (2548). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Fill, C. (2002). **Marketing communications: Contexts, strategies and application**. Harlow: Pearson Education.
- Joyce, B. R., & Weil, E.A. (2004). **Models of Teaching**. 7th ed. London: Allyn & Bacon.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities**. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3). 607-610.
- Scott, W. Richard. (2006). **Organization Rational, Natural and Open Systems**. 5th ed. New Jersey: Prentice Hall.
- Trilling, B. & Fadel, C. (2012). **Learning and Innovation Skills**. 21st Century Skills Learning for Life in Our Times. San Francisco: Jossey-Bas.
- Vygotsky, L.S. (1978). **Mind in society: the developmental of higher psychological processes**. London: Havard University Press.
- Weigert, K.M. (1998). **Successful service-learning programs: New models of excellence in higher education**. Bolton, MA: Anker.